

Животъ и дейность на Конст. Иречекъ

(автобиографични чертици)

Константинъ Иречекъ се метна на баща си, а негли и повече на дѣда си — Павелъ Й. Шафарикъ: стана ученъ, литераторъ, славистъ. На 1904 г. навърши петдесетъ годишната си възраст, а две години по-рано можа да празнува пълна тридесетгодишнина отъ своята писателска дейность, която той бѣ захваналъ като осемнадесетгодишенъ юноша. На 22 си година издаде „*Dějiny národa bulharského*“, които следъ туй излѣзоха въ нѣмски, руски, български и маджарски преводъ. На новата българска държава посвети петъ години отъ своя животъ и още съвсемъ младъ стана тамъ и министъръ на просвѣщението; ала науката му бѣ по-присърдце отъ политиката и отъ високото служебно положение, които и смѣни съ професура въ чешкия университетъ.

Той се е родилъ и израстналъ въ Виена, но бѣше отъ тѣзи чешки писатели, които най-добре владѣха чешкия езикъ. Принадлежеше между най-добритѣ чешки стилисти, между чешкитѣ класици, и бѣше единъ отъ преднитѣ не само чешки, но и славянски учени. Знаеше всички славянски езици и говорѣше на голѣмъ брой други европейски езици; писалъ е на чешки, сръбски и хърватски, на български, французски и нѣмски.

Съ една дума професоръ Иречекъ бѣше виденъ синъ на своя народъ и изобщо твърде рѣдка поява. Ала всичко това съвсемъ е непознато на широкитѣ чешки кржгове. Тамъ има за жалость съ стотина литературни, политически и други нули, които дигатъ около себе си шумъ, а кога се заговаряше за него?

Видѣлъ е много повече свѣтъ и много повече е преживѣлъ въ него, отколкото това обикновено правятъ чешкитѣ писатели. И до край време всѣка година презъ ваканциитѣ правѣше доста далечни пжтувания, ала следъ това на ново се връщаше къмъ своитѣ занятия, живѣеше само за науката, учителската си служба и литературата. Живѣеше просто комай като студентъ и прекарваше ергенски животъ, като че да нѣмаше време да се ожени. Малцина само у насъ знаятъ, колко прилежно той работѣше.

Разбира се, че той не можеше да страни отъ свѣта като нѣкой пустинникъ, ала избѣгваше многолюднитѣ събрания и шума. „Не обичамъ да изпѣквамъ съ своята личность въ об-